

MAGYAR IZRAELITA.

Előfizetési feltételek:

Félévre 3 ujfrt. Egész évre 6 ujfrt. Előfizethetni a szerkesztőség, minden postahivatal, s minden könyvkereskedőnél.

Hirdetmények ára:

2 hasábu petit sorért, egyszeri hirdetéssel 10 kr., többszöri hirdetéssel 7 kr. osztr. értékben. Megjelenik minden pénteken.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos:

Dr. ROKONSTEIN LIPÓT, rabbi,

(Szerkesztői iroda: Rombach-utca 1. sz. 1. emelet.)

Isten hozott!

Julius 28-án tartatott meg a pesti izraelita hitközség első közgyűlése.

Részletes tudósításunkat e gyűlésről alább veszik e lapok olvasói; itt csak üdvözölni akarjuk azon férfiakat, kik a község átalakításának a közbizalom által rájuk ruházott nagy munkájába immár bele is fogtak!

Itt figyelmeztetjük csupán a hazai izraelitákat azon egyre, miszerént a közgyűlés határozatából a község hivatalos nyelve immár a magyar. — E naptól fogva tehát a pesti izraelita hitközség magyar!

Kezdetnek ez sok, következményeit e határozatnak majd csak a jövő fogja kifejteni!

De egyelőre is megtudjuk ebből, hogy a község vezénylete a kellő kezekbe jutott, s jogos reményünk van, hogy e férfiak jövőre is szilárd kézzel tartandják a gyeplőt, s minden körülmény között csak kettő lesz vezérelvük — meggyőződésük, és a közjó!

Egyre kívánjuk őket csak figyelmeztetni.

Rosz szokás az nálunk, hogy minden személykérdésnél, minden pártalakulásnál a kisebbség mindannyiszor a közigazgatási hatóság védelmét veszi igénybe; — erre ez esetben is elkészülve kell lenni!

Nem kétkedünk rajta, hogy a pesti izr. hitközség közgyűlése szent kötelességének ismerendi hitfelekezeti autonómiáját minden beavatkozás ellen megvédeni, s hol még szükséges, kiküzdeni.

Ezen a téren haladva, bizton számíthatnak, nem csak saját választóiknak, hanem minden magyar zsidó bizalmára és méltánylatára. Kiezen fog cselekedni, — akár majoritás, akár minoritás — az minden magyar zsidó határozottorszálásával találkozandik.

Buda, július 23. 1861.

Az országgyűlés nem sokára a zsidó kérdésben határozni fog.

A közvélemény szavát hangoztatom, midőn a házat az izraeliták állása — a korszelemhez képest — megváltoztatásának szükségességére figyelmeztetem; mert:

Nézetem szerént az izraeliták mostani állása szégyen az izraelitákra, *) szégyen a hazára és szégyen a kormányra.

Az újabb kor (melybe nemzetünk jutott) mindent tisztító malasztja — mindenkire — ki ellene vétett — bocsánatot mondott,

*) Miért ránk?

csak ö reájok nem. Van-e ennél kinosb, s szégyenletesebb állapot?

Valamint az izraelitákra, nem kevésbbé szégyenletes ez állapot az országgra nézve is, mert véleményem szerint — ha a magyar nemzet eddigelé azért küzdött, hogy az emberiségbe vágó magasztosabb eszmék hazánkban meghonosuljanak, a nemzetnek ez eszméket ki kell terjesztenie minden kire, még azokra is, kik eddig bünösek voltak.

Es ha bünösek is voltak eddigelé — mint sokan hibásan állítják — az izraeliták, a multak büneiért ez entul lakoltatni őket nem szabad.

Mert az elmúlt rendszer és a jelen közt a nemzetnek egy oly választó falat kell emelnie, hogy azt még a vágy se tudja tullebegni, hogy így az országban egy ember se legyen, ki a régi idők és rendszer után visszakiváncokznék.

Nemzetünk azon fokán áll már a műveltség s emberiségnek — hogy — egyedül vallásuk miatt — az izraelitákat a politikai jogok élvezetétől nem foszthatja meg. Ez nem lehet, ez nem szabad.

Nemzetünk éréttiségét az igazolja leginkább, hogy az izraeliták ellenében általános idegenkedést nem mutatott, s ha mutattak is egyesek, az egyedül magán boszu kifolyásának róható fel. S így az elvet — egyesek hibája miatt a közjó érdekéből feláldozni nem lehet.

Egyik főbb teendője tehát az országgyűlésnek, hogy mielőbb fölvegye az izraeliták ügyét, s pedig minden elfogultság nélkül.

Végül kárhizatot mondani az egész izraelita hitfelekezet fejére csak azért, mert annyian meg annyian uzsorások voltak — a legnagyobb esztelenség.

Ennek következtében szőnyegre kell hozni mielőbb az országgyűlésen az izraeliták ügyét. Hadd nyilatkozzék fölötte az összes nemzet.

Tért kell nyitni, hogy az összes nemzet nyilatkozhassék ezen fontos ügyben.

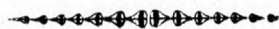
S megvagyok győződve, hogy adandó

nyilatkozata kielégítő fog lenni a nemzet és az izraelitákra nézve.

Igen! — ki fogja mondani az országgyűlés, hogy vallást tekintetbe nem vesz s minden embert, ki e hazában született és polgári kötelességeit teljesíteni, tudja és akarja: polgárául elismer, és azzá lenni köteleztet.

Ez közös ohajtásunk! — és adja az ég, hogy izraelita polgártársaink e részbeni legőszintébb kívánatai mielőbb kielégítőleg oldassanak meg.

Büky Miklós.

Néhány szó a helyzetről.

(Fm.) Mit hozandó a közel jövő a magyar hazafiainak, most kétségesebb mint valaha; — lesz-e lehetőség törvényhozás utján kielégíteni az egyes nemzettöredékek igényeit, vagy továbbra is lenyügözve maradand-e a nemzet meggyőződése, hogy a törvényhozásnak 12 év óta csonkán maradt épülete be ne tetőztethessék — ki tudja?

Jelenleg a pillanatnyi helyzetet láthatjuk be csak.

E helyzet legfőbb felvilágosítója, nagy részt teremtője, ama kir. leirat, melyre a képviselőházban most készül válasz.

A leirat pontról pontra felel az országgyűlés feliratára. — Tudva levő dolog, hogy e feliratban a külön nemzetiségek igényeinek kielégítése mellett a vallásfelekezetek jogegyenlősége is említettik, habár csak általánosságban.

A nemzetiségi igényeket a kir. leirat nagy nyomatékkal emeli ki — a hitfelekezetek ügyét — és ezen pont által mi vagyunk érdekelve első sorban — még csak meg sem említi. — Ez a feliratnak tán egyetlen pontja, melyet a leirat válasz nélkül hagyott!

Ezt jó lesz megjegyeznünk, — tanuságaul annak, hogy mit várhatnánk bizonyos eshetőségek mellett azon oldalról!

Másik tanuság ebből az, hogy ama leirat szerkesztői mit sem tudnak a valódi szabadelvüségéről, hogy azt álcául használják csupán, — a túlzott igények pártfogolása által csak belviszályt akarván a nemzet kebelében támasztani, — mit, mert a zsidónál elérhetni reményük nincs, saját szerény igényeink szabadelvüségük rámájába nem férnek!

És egyébként csak honszeretetünknek s a nemzethezi őszinte ragaszkodásunknak csatlalhatlan s fényes bizonyítványa — ez vigaszunk!

Válasz a Vértessaljaiaknak.

(Utolsó.)

v.

Et nunc venio ad fortissimum virum — a harmadik kérdéshez:

„Mióta magyarosodnak önök? Nemde, mióta az emancipáció kérdése előtérbe lépett, talán nem volt idejök az utolsó 12 év alatt?”

Nem azóta magyarosodunk-e, mióta az emancipáció kérdése előtérbe lépett? — nem! mert az emancipáció honunkban már az emlekezetes 1790-iki országgyűlés óta folytonos küzdelmek és törvényhozási kompromissok tárgya, holott a magyarosodás első külsőleg is látható jelei csak 1838-ig a ft. Löw Lipót főrabbi ur által N. Kanizsán tartott első magyar hitszónoklatig, 1843-ig „a honi izraeliták között magyar nyelvet terjesztő egyesület” (Magyarító egyesület) alakításáig vihetők vissza.

Historiánk, az alsó s felső táblák kölcsönös üzenetei ez időszakból világosan mutatják, hogy mi magyarosodásunkkal nem szándékolhattunk pressiót gyakorolni az emancipacionális mozgalmakra, miután ezek amazokat négy évtizeddel előzték meg.

A felfogás, mely önök kérdésének szelleméből kiviláglik, mintha magyarosodásunk nem volna őszinte, hanem csak tüntetés emancipációnk érdekében, tehát kétségtelesenül ferde; és a két mozgalom között csak

okozati és távolabb kapcsolat létezik, mennyiben természetesen annyival inkább fokozódott érdekeltségünk a nemzet és annak nyelve iránt, a mint e nemzet minket magához közelebb karolt.

A főjelenség, mi e magyarosodási mozgalom történetéből kitűnik, ellenben az, hogy keletkezése és fejlődése azon korszakba esik és azon befolyásnak eredménye, melyet nyelvünk állami és társadalmi állásának történetéből mindnyájan ismerünk. E század első negyedében a magyar nyelv nemcsak a zsidóra nézve birt alárendelt értékkel, hanem még törvényhozó testületünk, ősmagyar családaink, és irányadó társadalmi köreink által, sőt a tudomány által is átalánosán elhanyagoltatott; — a mint maga a nemzet becsülni kezdé e sokáig megvetett kincsét, a zsidó sem maradt hátra, és iparkodott magáévá tenni a nemzet közös irányát. Ez az egyedüli természetes fejlemény, az ellenkező csoda lett volna.

Az utolsó 12 év tehát e kérdésben épen nincs helyén, — s oda erőszakolása csak azt mutatja, hogy önök igen felületesen ismerik csak hitfelekezetünket. A ki tudja, hogy mily buzgalommal gyakoroltatott e 12 év alatt különösen hitfelekezetünk körében a germanizáció, a ki tudja, hogy iskoláink a kormány által ránk erőszakolt német tanítókkal miként lettek a szó legszigorubb értelmében elárasztva, az valóban csodának mondhatja csupán azt, hogy gyermekeink magyarul beszélnek, hogy az a most nevedő nemzedéknek legnagyobb részt anyanyelve, s hogy a zsidó gyermek sok helyütt németül nem is tud!

Most miután önök kérdésére kívánságuk szerént immár megfeleltünk, önök is megengednek egy viszontkérdést.

Hol van széles e hazában az a néptöredék, mely csak úgy is magyarosodnék mint mi? csak tüntetésképen is, mint azt önök mi rólunk felteszik? önök sokkal nehezebben fognak megfelelni ezen kérdésünkre, mint mi az önökére; és az „Üstökös”-nek komolyan is teljes joga volt kérvényezni, hogy

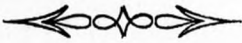
ideje korán adassék a magyar nemzetiségnek is egy kis terület, hol sem horvátnak, sem szerbnek, sem románnak, sem tótnak ne kelljen lennie, hanem a magyar nyelvvel élhessen!

Lássák önök, nem a zsidó e hazának legmagyartalanabb polgára, és önök szemrehányásaikat máshová nagyobb joggal is adressálhatták volna!

Cikksorozatunkat befejeztük; lehet, hogy a védelemben itt ott túlléptünk a korlátot, s talán sértettünk is ott, hol csak magunkat igazolni akartuk. — Nem volt szándékunkban!

Óhajtottuk csak az előitéleteket felvilágosítás által leküzdeni, a kölcsönös őszinte közeledésnek utját egyengetni. Hisszük az elfogulatlan megfontolás és az idő megérlelendik forró kívánságunkat.

Mezei Mór.

Politikai statusinstitúciók befolyása a társas életre.

A civilizáció előhaladtával a jogfogalmak tisztultak; a demokraciái institúciók mindinkább növekedő tért és nagyobb érvényt nyernek; még abszolút államokban is lényeges lépések történnek a nép souverainitásának előkészítésére, mint legújabbban Oroszországban a parasztok fölszabadítása.

Alkotmányos statusokban az aristokraciának csak annyiban van még némi igazságtalan tulsulya törvényhozási téren, a mennyiben a birtokmennyiség, a censusnak — mely az alkotmányos jog gyakorolhatásának mértékét meghatározza — alapul szolgál. Ott, hol a születési előjog még praerogativumul szolgál, bizonyos méltóságok öröklésére és elnyerésére, mind Angliában, az aristokratikus intézmények a nép szabadságaival és jogaival sem törvénykezési, sem közigazgatási, sem politikai téren ellentétbe nem jönnek, és a nép közös érdeke

akármely viszonyban, általuk háttérbe nem szorítottatik. A legtekintélyesebb ösü aristokrata a Lördök házában, ép oly hü követője a nép közvéleménye nyilatkozatának, mint akármely népküldöttje az alsó-házban. A statusnak ugyanez elveit és institúcióit, annyival szivesebben és könnyebben követik az emberek a társas életben, a mennyivel azok a humanismus a moral és igazságnak jobban megfelelnek, vagyis más szavakkal: a status politikai intézményei idomítják a társas élet viszonyait, — a mit a status törvényes elvként felállít, az irányadóul szolgál a társas életben. A mely országban az aristokracia a nép érdekének rovására uralkodik, ott a társaságban a születési előjog terrorisálja a szellemet. — Születési és vallási előjogon alapuló intézmények a legalkalmasabb eszközök arra, hogy a bizodalmatlanság, gyűlölet gyökeret verjen a társaságban. — A demokracia a statusban a felebaráti szeretet apostola a társaságban. A társaság ferdeségei, többnyire a status polgári, politikai jog állapotának kifolyásai. — A hol a status az ész és becsület supremáciája szerént mérlegli az érdemet, ottan ugyanazon előnyök szolgálnak cynosurául a társaságban megbecsülésre nézve. — A törvény töri az ösvényt, a társaság egyengeti az utakat. — A törvény nivelliroz, a társaság osztályoz. — A törvény tömegek felett határoz, a társaság egyesekről. — A törvény oszt jogot, a társaság jutalmat.

A születési és pénzaristokracia a statusban és a társaságban csak annyiban becsülendők, a mennyiben a címet viselő, dicső historiai névhez kötött utótd őse nyomát követi, vagy a gyűjtött kincs oly munkának szerény bére, vagy kiérdemlett jutalma, mely által egy nemzet általános ipara, gazdaszata és jóléte, vagy szellemi műveltsége tetemesen emelkedett és nyert; — és valamint szabad államokban, cím és kincs a valódi érdemnek csak attributumai lehetnek, és nem tényezői, ugy a társaság a születési és pénzaristokraciának, mint esetlegesnek, mint eszköznek, nem tulajdonít legkissebb jelentőséget, és az ily aristokraciának pöffeszkedéseit szánandó mosolylyal kíséri. Szabad államokban a cimeres és pénzes emberek csak ugy szerezhhetnek magoknak nevet és tekintélyt, ha az értelmiség, a művészet embereivel veszik körül magokat, mert valamennyi kincs és cím nem képes a szellemi szégyenséget betakarni.

Az angol arisztokracia bizonyos határokon belől merev és hajthatatlan, de a társaság annyiban részesíti az egyént több vagy kevesebb megbecsülésben, a mennyiben ezen szó „gentleman”-nek megfelel, vagyis azon mértékben, a minőbben lovagias-sággal, becsületességgel és műveltséggel bír.

Igen is arisztokracia legyen a társaságban, de nem más mint az ész, az értelem, a szellem arisztokraciája. Ezek azon előnyök, melyek a pusztá phisikai hatalomnak, az elfogultságnak a philiszteri önzésnek imponálnak. Azt mondják: az élet kineveti a logikát, — ezen tétel csak azokra nézve áll, kiknek nincsen logikájuk. Diogenesnek volt logikája, és mert volt, azért imponált Nagy Sándornak, — pedig Nagy Sándor hatalmasabb ember volt, mint egy modern bankár. — Voltairenek volt logikája, és mert volt, Nagy Fridrik és udvara elvei, nézetei, modora előtt meghajolt, úgy annyira, hogy a hatalmas porosz fejedelem a francia író iránti tiszteletből saját művelt anyanyelvét lenézte, és a franciának adott előnyt az irodalom, a tarsalgás terén, mit államában az akkori kor magas körei utánoztak, — pedig Fridriknek koronás ősei voltak, és nem hajolt meg sem a kard, sem a vallási előtelet előtt.

Kik csupán gazdagsággal akarnak hatni, azok a társaság műveletlen és legalsóbb osztályainál ki-elégíthetik hiúságukat; érvényesíthetik zsarnoki hatalmukat oly osztály előtt, melyet a külfény vakt, melyet a korlátolt észtehetség és a megrögzött előítélet elfogulttá tett, de ott is csak az irigységgel vegyített félelmet és legfeljebb bámulatot gerjeszhetnek, de a szellemi felsőbbség tiszteletre, hódolatra, szeretetre ragad.

Munk Mór.

A pesti izr. hitközség szervezete.

Julius 28-án d. e. 9 órakor gyültek össze a pesti izr. hitközség képviselői az első közgyűlésre.

A 150 képviselőnek éppen két harmada jelent meg, mi tekintve azt, hogy a hiányzók legnagyobb része a fűrdőidény következtében Pestről távol van, nagy részvétre mutat, mely örvendetes jelenséget különben magában a gyűlésben is volt alkalmunk észrevenni, csak hogy az azután itt ott tulságos élénk-

ségben nyilvánult. — Azonban nem kell ettől megijedni, a mi embereinknek eddig nem volt parlamentáris iskolájuk, egy kis gyakorlat után majd belejönnek.

A gyűlést Hauser József orvostudor ur, mint a választást vezénylő bizottmány helyettes elnöke nyitotta meg, kijelentvén, hogy a közgyűlés e perctől fogva mint a pesti izr. hitközség autonomikus és teljhatalmu hatósága működendik.

Utána a korelnök Deutsch Ádám ur vezetése mellett önalakításához fogott a képviselő testület, szavazattöbbséggel elnökéül Hirschler Ignác orvostudor, alelnökéül Hauser József orvostudor, és Reusz Károly urakat, jegyzőkül pedig elnöki ajánlatra közfelkiáltással Beck Baruch jogtudor, Kohén Ignác, Mezei Mór, és Wahrmann Mór urakat választván.

Hirschler orvostudor ur elfoglalván az elnöki széket, egy bizottmányt nevez ki a házi rend kidolgozása végett, tagjai Gruber Jakab, Hasenfeld Armin orvostudor, Pollak Henrik orvostudor, Schönberg Armin jogtudor, és Trebitsch Mayer urak.

Schönberg Armin ur indítványára, vita nélkül határozattá ment, miszerént a község hivatalos nyelve a magyar, tehát úgy a jegyzőkönyv mint minden a közgyűléstől kikerülendő okirat magyar nyelven fog szerkesztetni. Tekintve azonban azt, hogy lehetnének oly képviselők is, kik a magyar nyelvet nem birják, a jegyzőkönyvnek német fordítása is készítessek, eredeti azonban mindenkor a magyar lesz.

Beck Baruch ur indítványára egy husz tagból álló bizottmány fog választani a községi szabályzatot (statutum) kidolgozandó. — A szavazatok a legközelebbi Julius 30-án este 6 órakor tartandó ülésben lesznek átnyujtandók.

Jellinek Mór ur fényes beszédében azon indítványát fejtette ki, hogy egy tiz tagu bizottmány neveztessek ki, mely a régi előjáráságtól a községi kezelést azonnal vegye át. Az indítvány azon módosítással fogadtatott el, hogy a választandó bizottmány magát az előjárásággal érintkezésbe tévén, egyelőre csak jelentést és javaslatot terjesszen elő a további szükségés lépések iránt.

Ezzel az első ülés berekesztetett.

II. ülés július 30-kán.

Elnök: Hauser József.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Reusz Károly ur levele olvastatott fel, melylyel az alelnöki tisztségről lemond.

Azután a múlt ülés által elhatározott két rendbeli husz és tiz tagu bizottmányra történt szavazás.

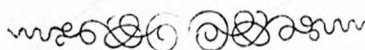
A szavazás eredménye következő volt:

I. Szabályzati bizottmány: Jellinek Mór 98, Beck Baruch 60, Wahrmann Mór 60, Pollak Henrik 59, Brüll Sámuel 56, Grün József 56, Schwab

Dávid 55, Landau L. R. 50, Kern Jakab 45. Ullmann József 38, Schlesinger L. H. 37, Dux Adolf 35, Rózsay József 33, Leopold Ignác 31, Bergl Lajos 29, Gans Dévid 29, Posner Károly Lajos 29, Krausz Mayer 27, Schönberg Armin 27, és Abeles Éliás urak 26 szavazattal.

II. Elöljárósági bizottmány: Gruber Jakab 37, Kern Jakab 37, Jellinek Mór 33, Strasser Alajos 33, Hasenfeld Armin 28, Lányi Jakab 28, Leopold Ignác 26, Deutsch Ádám 25, Ullmann József 20 és Naschitz Armin urak 20 szavazattal.

r. t.

T Á R C A.

Börne első szerelme.

Beszély.

Ring M. után Tatay Adolftól. (Folyt.)

Ha Henriett vagy barátja csak legtávolabbról is sejtette volna valódi okát az ifju látszólagos hanyagságának, ugy bizonyára az eszközt is föllétek volna, melylyel őt javítsák, de föl sem teheték volna a tizenhét éves Baruchról, hogy benne ily forró szenvedély rejtőzik egy oly bizony irányában, ki bizony már anyja lehetne. És Lajos esáberajt gazdasszonyát mégis ifju és fogékony szívének egész lángjával szerette. Minden más közömbös volt előtte vagy terhére vált és csupán ez emésztő hajlamnak élt, mely annál élénkebbé vált benne, minél inkább reményeit meghiúsulni látta.

A tapasztalás ugyanis már többször megmutatta, hogy épen a legifjabb férfiakra a már öregebb és érettebb nők bírnak ellenállhatlan vonzerővel. Ehhez járult még az akkori kornak érzelő hangulata és azon a jelenre nézve alig fölfogható hatás, melyet Göthe Vertherjével idézett elő; az akkori időben ép oly sok szerenésetlen szerelmes létezett,

ki öngyikolási tervvel foglalkozott, mint most „elégítetlen és meghasonlott.”

Baruch Lajost sem kimélte meg azon általános betegség, melyben az akkori időszak sinlődött, ő is súlyos kedélyű és az egész világgal meghasonlott volt, mint Verther, és a halál után, mely az ifjuságnak oly könnyűnek, de az öregeknek oly nehéznek látszik, sóvárgott. Helyzete naponta aggasztóbbá és elviselhetlenőbbé vált; minden órát ama szeretett nő közelében élt el, ki irányában mindig egyforma barátsággal viseltetett és szenvedélyét mégis gondosan kellett elrejtene; mivel attól kellett tartania, hogy nevetségessé ne tegye magát, vagy, hogy valamely megfontolatlan kiejtett szó miatt az előtte nélkülözhetlen lett látványtól megfosztassék. A legforróbb szerelemföltés fogta el szívé, midőn őt oly férfaktól látta környezve, kikkel magát semmiféle tekintetben összehasonlítani sem bátorkodott. Habár Henriett oly nemes életmódot viselt is, hogy semmi gyanskodásnak helyt nem engedett, még sem huzhatá magát egészen vissza azon hódolatoktól, melyek nékie minden oldalról följajánlattak. Lajosnak, hogy lett volna szabad reménylenie, hogy ő a szellemdús Humboldt Vilmos vagy a dicő Laroche Károly mellett csak figyelemre méltatnék is? egyedül azon gondolat, hogy ezek szerenésesebbek lehetnének nálánál, őt kétségbe ejt. Szervedései

nek egy megbizottja sem volt, kivéve a gondosan vitt naplója, mely azon korban egyedüli tanuja volt örült szerelmének.

Egy új baleset érte most, mely őt még utolsó reményeitől is megfosztani fenyegeté. Henriettek férje, Herz orvos, betegeskedni kezdett. Állapota napról napra súlyosbodott, még végre szenvedésének áldozata lön. Neje őszintén gyászolta meg nemes férje vesztességét, kinek nagy érdemeit ő tökéletesen méltányolni tudta. A még most is csábító szép nőnek özvegyállapotát kellett tekintenie, és a fiatal Baruch nem ok nélkül félt, hogy tovább tán nem lesz szabad e háznál maradnia, de ő oly bizalmasan kérte Henriettet és oly hű ragaszkodást mutatott irányában, hogy az özvegy az óvakodás tanácsára sem hajtván, beleegyezett abba, hogy továbbra is házánál maradjon. De mellőzve ezen okokat, ama kedvezőtlen körülmények, melyekben Henriettet férje hagyta, nem engedék a nevelésére bízott ifjat tovább házánál tartani, annál inkább, mivel ő jószívűségből anyját és hugát Brennát, kikről szinte neki kellett ezután gondoskodni, magához fogadta. Barátai ezután is hívek maradtak irányában, kivéve Schleiermacher, ki távol élt tőle, mint szónok és tanár lévén meghíva a hallei egyetemhez.

A szeretetre méltó özvegynek kezét nem egy magasrangú férfiú kérte meg, de ő ez ajánlatokat előlegesen mind visszautasítá; mivel ugylátszik elhatározta, hogy többé meg nem házasodik. Kezének egyik legbuzgóbb kérője a nemes Dohna-Schlobitten gróf volt. Őt sem magas rangja, sem azon előítélet, hogy Henriett anyja iránti szeretete miatt megkeresztelkedni nem fog, nem tartották vissza, neki szívet és egész vagyonát fölajánlani. Ő nem ijedt vissza Henriett gyakori vonatkozásaitól és buzgón folytatá tovább is fáradozásait azon reményben, hogy állhatatossága által viszonszeretetését megnyerendi.

A szegény Lajos figyelmét a gróf látogatásai ki nem kerülték és már kétségbe sem voná, hogy annak akarata ne teljesednék. A gondolat, hogy Henriett más férfinak karjaiban nyugodjék, földulta eszméletét. Szenvedélyei a legmagasabb fokra emelkedtek, az élet már terhére vált és csak a halál által remélt örökös kinaitól megszabadulhatni, — halni kívánt, miként „Verther.“

E célra mérget iparkodott szerezni, azon ürügy

alatt, hogy az egereket és patkányokat szobájából kiirtsa, minélfogva a közellévő gyógyszerertárból Henriett szobaleánya által egy adag Arsenicumot hozatott. Egyuttal tiz louis'dort is küldött, hogy az azelőtt hitelre hozatott gyógyszereket is kifizesse, habár adóssága nem tett ki ennyit. E gyanus tett annál inkább föltünővé vált a leány előtt, mivel az ifju Baruchnak egészen megzavart valója nem kerülte el figyelmét. Kötelességének tartá tehát, erre előbb Brenna kisasszonyt figyelmeztetni, ki azonnal nénjéhez sietett, neki e megmagyarázhatlan eseményt felfödözendő. Henriett nem kevésbé ijedt meg; előlegesen hallgatott, de azután föltevő magában, hogy Lajost majd figyelmesebb szemmel kísérendi, öngyilkolási szándékát kikutatandó. Egy pillanatig ugyan azon gondolat villant át agyán, miszerént ő lehet annak okozója. De mielőtt elhatározott lépésre szánta volna el magát, e szándékról előbb biztosságot kellett magának szereznie. Nem sokára ez is megtörtént.

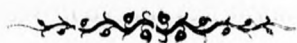
Egy napon Brenna egy levelet adott át Henrietteknek, melyet a szobaleány, midőn Lajos szobáját kitakarította, talált. Lángoló érzelmekkel volt ebben a szerencsétlennek szerelmi vallomása és azon szilárd elhatározottsága lefestve, miszerént föltevő, hogy életének erőszakos módon véget vetend. Mi tevő lett most Henriett?

Fölbudult lélekkel olvasá Lajosnak e szenvedélylyel irt vallomását és mindent iparkodott elkövetni, hogy őt e veszélyes örvényről levonja. Hogy minden erőszakos lépéstől megóvjá, elhatározá őz ez estén át körében tartani, s fölkéré egyszersmind, hogy ma a színházba kísérje el.

Itt épen Don Carlost adták, mely darabot mindketten különböző indulattal hallgattak végig. Akaratlanul is eme dráma jelenetei mindkettőnek mostani viszonyaival megegyezőknék tüntek föl. Sokkal elfogultabban, mintsem ezekről szót váltanának, hagyták el a színházat és leghalkabb esendben ballagva értek el házukba. Itt Baruch kíséronéjétől búcsut venni ohajtott, hogy saját szobájára menjen. Henriett egy theára hitta meg. E fölszólítás ily késő éjben idegennek tün föl előtte; szive oly erősen dobogott, mintha keblét szétzúzni fenyegetné, feje ugy szédelgett, hogy csak nagy nehezen bírt magán erőt venni. Henriett köpenyét és kalapját levetvén, mint egy túlvilági lény állott meg most Lajos előtt, a

gyengéd lámpafénytől megvilágítva. A fölindulás, melynek ellenállani nem bírt, arcának pirját élénkíté és szemeinek derültebb fényt kölcsönzött. Tekintete sajnálkozás és női részvétellel telve pihent az eltevedt ifjun. Ünnepeyies méltóság látszott őt körüllebegni, mely különben is nyájas vonásainak új, ismeretlen csáberőt kölcsönzött. Mintán a theat szokott módja szerént elkészítette és be is töltötte, Brenna hugának, ki jelen volt, intett, mire ez eltávozott. Ő egyedül maradt az ifjuval, ki halk reszketéstől áthatva, lélekzeni is alig merészelt.

(Vége következik.)

Iskolai és nevelési ügy.

Sz. Fehérvárott, július hó 1-én 1861.

Hát csakugyan visszajöttek volna az elmúlt aranyuezi napok; azon régi jó patriarchális idő, midőn az iskolák körüli önkény szülte tények meg sem rovattak, s az izr községek legalább minden félévben a derék és ügyes, de mindenesetre új tanítók erélyes működésén gyönyörködhettek, hogy ezen gyönyört rövid idő múlva meggondolatlan bírálat eredményének, keserű csalódásnak vagy önámításnak mondhassák? Kiki kénytelen — fájdalom — igennel felelni, mert hiszen a mindennapi tények elég hangosan harsogtatják füleinkbe, hogy az idő itt van; keserű tapasztalások mutatják, hogy sok községben autonomia és önkény azonos, a „c' est mon plaisir“ tüzetvén ki minden lépés indokolásánál alapelvtől; sőt többen nem is átalják mint a dissenternek annak idejében Angolhonban mondani, miszerént a kormány kizárólagos kötelessége a gonosztevők elnyomása s a rend föntartása, nem pedig a népiskolaügybe való elegyedése. Csak ezen térezmére vonatkozólag akarunk ma néhány szót mondani.

Az iskola — mond egy író — azon esatorna, melyen át a nép minden rétegébe műveltség árad, s a ki azt igazgatja, az a nép szellemi s erkölcsi fejlődésének nagy részén uralkodik.

Igen természetes tehát hogy mint a legfontosabb intézetek egyike, semmikép sem igényelhet az állam irányában tökéletes önállóságot, hanem an-

nak feltgyeletét és működése fölötti ellenörködését eltűrnie kell, *) kétségbe sem vonván azonban, hogy e viszonyoknak mind az állam, mind pedig az iskola iránti méltánylással eszközöndő törvényhozási rendezése mindenek előtt szükséges; — nehogy egy részről féktelen zabolátlanság, más részről pedig nyomasztó, a kifejlődést gátló gyámság uralkodjék. Ezen szempontból fogta föl a 48-diki törvényhozás, melynek szabadelvűsége el van ismerve, s melynek intézményei bizony csak szépen elférnek az autonomicus rendszer mellett. A XX. t. c. 3. §-a világosan azt mondja, hogy minden bevett vallásfelekeztek iskolai szükségéi közálladalmi költségek által fedeztessenek.

Ha tehát mint ugyanezen t. c. 1. §-ban az unitaria ügy a mostani országgyűlés alatt a héber is bevett vallásnak nyilvánítatik, akkor kérdjük: föltehető-e, hogy iskola és tanító a község mindennapi szeszélyétől függend, s hogy a kormány az ez ügybeni önkényt és zabolátlanságot nem fékezend? Nem csalódnak-e tehát azok, kik azon balhiedelemben ringatják magukat, hogy kiki az autonómiát kénye kedve szerént interpretálhatván, a teljes alkotmányosság tetteleges élebeléptetés e után is saját böles elveit érvényre juttathatja, hogy az iskolában bábeli zavar támadjon, s végre minden rend felbomoljék? De nincs is alkotmányos ország, a melyben az iskolaügy a kormány feltgyelete alatt nem állana. Előre bocsátván, hogy itt nem specíficus héber szempontból szólunk, legelőször is az angol népiskolákra utalunk, melyek a legszomorubb állapotban voltak addig, míg a kormány bele nem szólt, mit azon aggodalmas féltékenység következtében, melylyel az angol mindig selfgovernmentje iránt viseltetett, kezdetben lehetetlennek tartattak. Mi volt ennek a következménye? Az autonomia, s selfgovernment sajnos félreértése folytán, s jól jegyezzük meg, a már fölvilágosodott Angolhonban a nép alsó rétegeiben a tudatlanság s durvaság mindinkább nagyobb mértékben harapódzott el, úgy, hogy Lord Russel a parlamentben mondá, miszerént Londonban 100 egyén közül 40-en írni s 30-an olvasni nem tudnak. Végre kénytelen volt a kormány 1847-ben a

*) E nézetet, mennyiben hitfelekezeti iskolákról van szó, egyáltalán nem oszthatjuk, más itt a hiány.

első zajtalan lépést megkísérteni. A titkos tanácsból egy ő személyből álló bizottmány, „comitee of privy council on education“ név alatt alakítottatott, mely a népnövelés támogatására, népiskolák és képezdék alakítására évenként 300,000 font sterl. költött.

Később pedig egy oktatásügyi hatóság lépett életbe, s azóta az iskolaügy annyira haladt, hogy Angolhon és Skócia most mintakul tekinthetők.

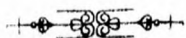
Nézzük a legalkalmasabb országot, a bölcs fedelme alatt oly igen boldog Belgiumot, hol autonomia a szó teljes értelmében csakugyan létezik, s még sem uralkodik önkény, mert nona a község, mint önálló hatóság minden kizárólag őt illető ügyekbeni eljárásával autonom, mégis a mennyire határozatai az állam érdekével összeütközésbe jöhetnek, a központi hatóságnak alá van rendelve, s ennél fogva többszöri experimentáció után végre is a kormány befolyását az iskolaügyre egész erélyel gyakorolja.

De még a democraticus Helvéciában is a cantonokban külön hatóságok (iskolatanárok) működnek, melyeknek iskolafelügyelők vagy az egyes községekben iskolaelőjárók alárendelvek. A népiskolák, melyeknek költségei részint a községek külön alapítványaiból, részint pedig az állam által évenkénti 900,000 frankkal fedeztetnek, emeltebbek mint akármelyik államban. A tanító jobban fizetteik s jövője majd nem mindenütt nyugdíjintézetek által biztosítva van.

A mondottak után a népiskolák nem csak monarchicus, hanem a legszabadelvébb s legdemocraticusabb államban a kormány felügyelete alatt állanak. Csak ne csüggedjünk! Szomorú napok érhetnek még bennünket, még gyakran riasztathatunk föl nyugalmunkból, mélyen sértő nem várt keserű csalódás által.

De végre a fölvilágosultság és igazság szelleme győzend; még derült napok jönnek s annyi méltatlan szenvedés után még jönni fog egy jobb kor! Borura derül!

Strausz Salamon.
elemi főtanító.

Győr, juliushó 23-án 1861.

Nem szándékom következő soraimmal a bibliai oktatásnak, a mint ez régi időktől fogva a mai napig tanodáinkban kezeltetik, célszerűsége mellett szót emelni, vagy annak célszerűtlenségét fejtegetni, mert ez már sok oldalról alaposan megvitatott, és csak a régi szokás iránti kegyeletből nem akarnak most sem ezen ügyen változtatni. A régi szokás iránti kegyeletből mondom, más oka nem létezik. Mert jutott-e már valaki eszébe, egy idegen nyelv megtanulását, a nyelvtan mellőzésevel, valami classikus mű olvasása által eszközölni!— Csak azt akarom pályatársaim figyelmébe ajánlani, hogy ha már azon módnál, melylyel a bibliai oktatásnál eddig éltünk, tovább is megmaradunk, ne németre történjék fordítása, hanem magyarra.

Oly iskolákat, hol a hazai nyelv már közlekedési s oktatási nyelvvé emeltetett, fölszólításom nem illehet; csak amaz iskolákhoz irányszom szavamat, hol a balvéleménytől, miszerint csak a németiség azon nemtő, mely a polgárisodás s a műveltség kapujához vezethet, még eddig nem birtak megszabadulni, és a magyarra csak annyi órát szentelnek, a mennyi épen elég, hogy a tanonc az iskolai évek lefolytával ügygyel bajjal néhány magyar szót rebesgethet, de a kívánatos tökélyre szert nem tehet.

Ha a mult századok sötét éveihöz szellemben visszatérünk, és a tudományoknak és művészetnek a zsidónál akkor parlag mezejét tekintjük, ennek okát nem kell soká fürkésznünk. Az álladalmi életből kirekesztve, s más hitfelekezetek társasági köréből száműzve, csupán a vallási tanok tanulmányozásában s a héber nyelv ápolásában keresett s lelt a zsidó szellemi tápot, és minden más tudomány ellen idegenkedés, majd ellenszenv támadt benne úgy, hogy a századok hosszú sora alatt ez érzés annyira meggyökeresedett szívében, hogy a mi csak sanyargattatásának volt szüleménye, az utoljára álelvé, áltanná vált, míg végre tespedt lelke álérzeményeit a vallás szent parancsolata gyanánt hiesztelte, és a ghettok szűk korlátai a tudományokat s művészeteket eretnecséggként kárhoztatták.

Mint fényes csillag sugára a sötét éjjelen tünt föl a mult század második felében egy férfiú, ki a sötétség felhőt szétoszlatta, a tudatlanság s balité-

letek láncait összetörte, és Mózesként Izráél népét az álhit bilincseiből kiszabadította s a világosság derült hazájába vezette. Mendelsohn bibliai fordítása volt azon büverő, mely az ugart virágos kertté varázsolta, a tündérhatalom, mely a sivatag mezőt termékeny viránynya változtatta, és az elfogult lelkéket a tudományoknak s művészeteknek visszahódította. A Szentírás tiszta nyelvrei fordításának behozatala a tanodába és a házba lassankint legyőzte az álvéleményeket s az ellenszenvet, és ébresztett a keblekben kedvet s szeretetet a miveltség és civilizáció iránt, és fölelevenítette bennök a hajdani vágyat, bölcseséget s tudományokat szeretni, hogy beteljesüljön ismét Mózes ama jószava: „*וַיֹּאמְרוּ רַק עַם הַזֶּה וַנְּבָרַךְ הוּא הַגּוֹי הַזֶּה*”, És mondani fogják: „Mily bölcs és értelmes nép ezen nagy nemzet.” (Deuter. 4, 6.)

Ha már akkor, midőn az volt a föladat, legelőször utat törni és a göröngyöket eltávolítani, melyeket álhit és vakbuzgóság föltorlaszoltak és a zsidót a művelődés eszméjével megbarátkoztatni, — e törekvés a biblia fordítása által oly dús sikerrel koszoruztatott; mily sokkal több okunk van nekünk reményleni most a fölvilágosodás s miveltség korszakában, — midőn csak azon kérdés megfejtésére kell munkálkodnunk, hogy honi nyelvünk célszerű s eredményes tanmódját föl találjuk, — hogy a biblia magyarra fordítása iskoláinkban legfőbb tényezője leend szép hazai nyelvünk alapos megtanulásának. Azon nyelv örökre vésődik a gyermek zsenge keblébe, melyen a biblia bájos elbeszélései neki előadtnak, s Isten sz. tanai és parancsai szívébe plántáltatnak, ez tehát a legbiztosabb eszköze is, a magyar nyelv hitsorsosainknál meghonosításának.

K ä s M ó r.

Nagy-Dém nyárbó 5-én.

A „Magyar Izraelita“ 20-ik számában indítványozott héber hangzójelek átalakítása, ugyan annak 24-ik számában megcáfoltatik. Mi várva vártuk, hogy t. indítványozó ur indítványát védeni és véleményének a tökéletes diadalt kivívni fogja. De mint lá'szik a t. cikkirő ott hagyá ellenének a csatatért. A kérdéses tárgy fontosságánál fogva megérdemli, hogy szakértő férfiaktól tekintetbe vétessek, s midőn azt a „Magyar Izraelita“ t. olvasóinak

figyelmükbe ajánljuk, legyen szabad nekünk is ebbenni igénytelen véleményünket előadni.

Tagadhatlan, hogy azon szabályokat, melyek a szó közepén lévő sva mégismeretésére nézve fenállanak, hogy na-e vagy nach-e, a kezdő gyermekeknek érthetőkké tenni nem lehet, s egyelőre a sva nachnál kell maradnunk, azaz a kezdő gyermekkel minden svat, a szó közepén mint sva nachot kell kiejtetnünk. S mi következik ebből? az, hogy a gyermek beleszokik a hibás kiejtésbe, s mikor később megismertetik is a grammatikai szabályokkal, sem tud elszokni a már szokássá volt kiejtéstől, mint a bölcs király mondja: „Ha a gyermeket oktatód tehetségei szerént, még mikor megöregszik is, sem távozik tőle.“ Mily könnyen lehetne pedig ezen a nagy bajon segíteni! ha a sva jelet (:) csak sva naul használnók a nachot pedig jeltelen hagynók a szó közepén is mint a szó végén. — A mit ezen eljárásnak ellene vetni lehetne az, hogy hogyan bännánk az *ש*-szel mikor ez úgy fordul elő, hogy az előtte való szótaghoz kellene olvasni, p. o. *שָׁמַר* itt a gyermek zavarba jönne, nem tudván az *ש* fölötti pont hangzó-e, vagy csak az „sz“ jele: de mi gátol bentünket abban, hogy ennek a fölösleges pontnak is végét vesszük, s csak a sin jemanithnál használjuk, a szin szemalithot ellenben jeltelen hagyjuk? — S így könnyen elhárítva lenne az olvasás tanításában nagy akadály. Vagy talán ez a sva is valami szentséggel bir, hogy róla mondható: „Mihelyt vésődet emeled rája megszentésgtele-nited?“

A mit pedig a t. cáfoló ur lehetetlenek állít, azt mi könnyen kivihetőnek találjuk, könnyűnek most, midőn az érdeműs „Izraelita magyar egylet“ Pesten az iskolatgyet felkarolta, s e célból elemi könyvkiadásával foglalatoskodik. A mit pedig t. cáfoló ur állításának érvétl felhoz, hogy ez, az egész földkerekségen, a hol zsidó létezik, mindannyi ima s biblia új kiadását tenné szükségessé, ez nem áll: ha a t. indítványozó ur szándékát helyesen fogtam el, nem akar ezzel más célt elérni, mint az iskolát felmenteni azon kényszerítéstől, kogy továbbá is helytelen oktatást adjon, s ezt elértnek véljünk, ha a nagyra tisztelt Egylet a szóban lévő könyv kiadásánál az említett kis hangzóreformot felvenni jónak találja; így egyelőre a hazai iskolák szüksége fedezve lenne, ha azután a közvélemény hasznosságá-

ról meggyőződik, utánozni fogja, s így a jó és hasznos meggyökeresedik. Nekem pedig szabadjon rabiknak azon mondatát alkalmazni: „Nem tiéd a kötelesség a művet bevégezni; de egészen visszavonod sem szabad magadat.“

F r i e d ,
tanító.

Levelezések.

Nagyvárad, július 25-én 1861.

Főtisztelendő szerkesztő ur!

Ön kétségkívül tudni fogja, miszerint azon község, mely már 1847-ben „Izraelita magyar község“ név alatt alakult, s melyben főnállása ideje alatt Ön, mint magyar hitszónok s lelkész oly dicséretesen működött, a hirhedt 12 sanyaru év alatti félbeszakasztása után ismét s sokkal nagyobb tag-számmal s tekintélyesebb mérvben az idén újra életbe lépett úgy, hogy már teljesen szervültnek tekinthető, saját szolgálati személyzettel, iskolával és szép imaházzal el van látva, mely utolsót is főtiszt. Löv Lipót főrabbi legközelebb be fogja szentelni.

Mint akkor úgy most is, e magyar község minden vallási reformoktól távol, csupán édes hazai nyelvünknek körökbeui teljes honosítását tűzé ki célul, hogy t. i. a magyar nyelv az egyházban szint-
úgy, mikép a magánkörök s köztanácskozásban érvényre jusson.

Sajnos azonban, hogy a megmaradt régi község, mely számosabb ugyan, de nagyobb részt szegények s míveltetlenekből áll, az igazat a világ előtt hazugságokba burkolja s így állítja e községet a sötétségben tapogatók elé, mintha ősi vallásunkat felforgatni s egy újabbat behozni törekednénk. Sőt még több, e hóban összeülteté papját s paptársait, s teljes kárhozatot szerkesztetett velük szegény fejünk s községünk ellen: e kárhozatot pedig írásba foglaltatá s szétküldé valamennyi izr. községhez, intvén őket, hogy senki nálunk ne egyék, ne igyék, mert mi kárhozottak vagyunk — — p a p j u k által?!

A közbeszéd azt mondja: kit Isten verni akar, tőle legelőbb elveszi az eszét. Ugy jártak ők is. Azon kárhozható körlevélben bevallják magok is,

hogy pénzbeli érdek vezeti a lépéshez; mert ha a magyar község külön vágókat tart s az ezért járó jövedelmet szedi, ők nem képesek magokat fenntartani.

De kérjük, hogy zavarhatják össze a pénz ügyet a vallással? Tán ez is előfordul papjuk valláskönyveiben? S ki mondja nekik, hogy ily ropant fénytűzéssel legyenek, hogy a papot ily drágán fizessék, holott tudjuk, jól tudjuk, hogy kevesebért is megmaradna helyén.

Tanácsoljuk tehát a jó uraknak, tartsák meg inkább a francia közmondást „faire bonne mine à mauvais jeu“. Az excommunicatiók ideje lejárt; s a mi községünk biztos alapon nyugszik, s ez: a k o r s z e l l e m; azért Isten segédelmével ez nemesek lenni, de virágozni is fog.

B. —

H. M. Vásárhely július 25-én 1861.

Főtisztelendő szerkesztő ur!

A h. m. vásárhelyi nép valláskülönbség nélkül jelét adja életrealóságának és különösen az által, hogy minden szép és nemes iránt sok lelkes pártfogóval áldotta még a jó ég. Nehány hónap óta 380 osztr. forintot gyűjtöttem jótékony célokra; így a szerény önmagának keveset, de legtöbbet a közboldogságnak és az igazi emkeri szeretetnek tesz nemes szolgálatot, a boldogító öntudatot tekintvén egyedül legszebb jutalmául.

Vajha ezek szelleme és példája megszegyeniténé azokat, kik a gyámolító téren sokat kiabálnak mások ébresztésére, de magok semmit sem tesznek; vajha fölvillanyozná azokat, kiknek tehetségök volna ilyeket s még nagyobbakat is tenni, de azt feledik, s így eltűkben vagy eltűk után haszn nélkül fecséreltetik e halomra gyűjtött kincsök. Fogadjátok tehát jó szívvvel hálás köszönetemet! I ehetlen egyenként elősorolnom a zsidó s keresztény dús ajándékozók hosszú sorát, kik valláskülönbség nélkül a debreceni ref. kollegiom, budai színház- és a honvédségélyző egyletnek megtakarított filléretekkel áldozván, hány esonkult honvéddel és árváva teszték jót!

Igy kell testvérüstlni, itt megkezdeni és való-
sítani a testvérüstlés sz. eszméjét.

A jó Isten ömléssze rátok dúsan mennyei ál-
lását!

U n g a r M ó r,
volt pesti legió tag.

Országgyűlési szemle.

Julius 19-én a hitelesítés s iratokróli jelen-
tés után ismét igazolások kerültek napirendre.
Pulszky Ferenc, Blaskovics Pál és b. Luzsénszky
József igazoltattak.

Julius 22-én déli 12 órakor tartott ülésben
felolvastatott az országgyűlés feliratára keletkezett
lm. válaszleirat. A leirat gróf Forgách Antal főkor-
látnok és Beke Kálmán udv. tanácsos által van
ellenjegyezve. Elnöki indítványra a leirat ki fog-
nyomatni, a képviselők között kiosztatni, és azután
zárt ülésben tárgyalatni. A leiratot Tanárky Ged.
jegyző megvizsi a főrendeknek. Ezután még néhány
időközben beérkezett okmány jelentetett be.

Julius 22-kén a felsőház is tartott ülést. El-
nök ő nmltsga jelentést tesz a feliratnak Ő Felsege
kezéhez lett átadásáról. — Ezután némi jelentékte-
len teendő elintézése után, megérkezett a képvise-
őházéhoz hasonló határozat hozatott.

Vegyes közlemények.

— A Sz. Csehi izr. község imaházának felépi-
tésére a B. Csabai Magyarító Izraelita egyeslet öt
forintot küldött be szerkesztőségünkhez. A netalán
még begyűlendő összegekkel együtt illető helyre
juttatandjuk.

— Az „Izraelita Magyar Egyeslet“ könyvtára
f. hó 2-án adatik át a közhasználatnak. A könyvek
mindennap déli 12—¹/₂1 óráig átvehetők.

— A mult hóban Lengyelhonban kihirdetett
statum, a kormányzói kerületi és városi tanácsosok
elválasztását illetőleg, a felekezetiességet teljesen
mellőzi, minek következtében ott a zsidók válasz-
tási és választhatási joggal fölruházvák. — Ime,
Muszkaországban is virad!

— Vácról az ottani elemi főtanító Zeisler Ede
bennünket értesit, hogy a derék előljáró Barna Gá-
bor erélyes működése következtében nemcsak hogy
az iskola fenmarad, sőt a tanítók évi fizetését 100
fttal fölemelték. Isten áldása kísérje ez üdvös mű-
ködést.

— Alóirott tisztelettel kéri fel mind azon t. c.
gyűjtő hölgyeket és urakat kik töle gyűjtő iveket
vállalni szivesek voltak, azokat legfőlebb jövő hó
15-ikéig az ivben kijelölt helyre beküldeni.

Debrecen jul. 24. 1861

Ifj. Z i c h e r m a n n J a k a b.

Szerkesztői posta.

H. M. urnak New-Yorkban. Elküldjük a lapokat; nagyon kérünk tudósítást.

G. M. urnak N. Adonyban. Most bizonyosan késő.

H. J. urnak M. S. Berkeszen. Hozzuk; kérünk további közléseket.

U. M. urnak H. M. Vásárhelyen. Jövőben hozzuk.

H. S. urnak Ó-Becsén. Legközelebb.

H I R D E T M É N Y E K.

A szegedi izr. 4 osztályu főelemi tanodában egy tanítói állomás, 500 o. ftnyi évi
fizetés mellett megüresedvén, a pályázóktól megkívántatik, hogy a magyar nyelvben oktatni
képesek legyenek, de a héber és német nyelveket is tökéletesen birják. A képességek és
erkölcsi viseletökről szóló bizonyítványok az alulirt előljárósághoz legfelebb f. é. Augusztus
utolsójáig benyujtandók. Szeged Julius 22. 1861. *A szegedi hitközség előljárósága. (2—3)*

A pápai izr. hitközség előljárósága által f. é. junius hó 9-ikéről hirdetett pályázat,
ezennel oda változtatik, hogy ezen 4 osztályos izr. elemi főiskolában f. é. october elsejével,
három tanítói állomás mindegyik 600 o. é. forint évi fizetéssel betöltendő, minél fogva az
efféle folyamodványok egész f. é. augusztus 24 ikéig elfogadtatnak.

A pápai izr. hitközs. előljárósága nevében
K ö v e s d i M ó r, jegyző.

(1—2)

 Nyomdai akadályok miatt jelen számunk elkésett.

Pest, 1861. Nyomatott idősb Poldini Ede és Noséda Gyulánál, papnövelde tér 7. szám.